

ACTA SYNODALIA
SACROSANCTI CONCILII
OECUMENICI VATICANI II

Schema “De libertate religiosa”

Testo di Mons. Giocondo M. Grotti

ACTA SYNODALIA
SACROSANCTI CONCILII
OECUMENICI VATICANI II

VOLUMEN IV
PERIODUS QUARTA

PARS II
CONGREGATIONES GENERALES CXXXIII-CXXXVII

TYPIS POLYGLOTTIS VATICANIS
MCMLXXVII

3

EXC.MUS P. D. IUCUNDUS GROTTI

*Episcopus tit. Thunigabensis, prael. null. Acrensis et Puruensis**Venerabiles Patres,*

Ex aequivocatione, in die 30 consecrationis meae, vocatus sum alloqui vobis, nam benigne hodie secretariatus accepit petitionem a me factam et a compluribus subsignatam die 16 currentis mensis; et cum ea quae dicere *volebam*,¹ iam dicta sint, verba mea in scriptis maneant.

Tamen, occasione habita, vellem *tantummodo*² exprimere desiderium, scil., ut suffragatio hesternae circa dubium propositum ne ultra limites suos extollatur et ea quae exc.mus De Smedt libentissime promisit reapse fiant ad gloriam Dei et populi sui sancti et ad decus nostri Concilii. Gratias.

In textu scripto tradito: ¹ vellem.   ² deest.

Emendationes additae:

Titulus non placet. Dicatur: *a)* de libertate profitendi religionem, vel *b)* de iure personae ... uti prostat in subtítulo. *Ratio* primi est quia libertas est proprietas entis rationalis, ergo religioni non competit sed homini. *Ratio* alteri est quia subtítulus clarior est quam ipse titulus.

Ad n. 1: « Dignitatis humanae personae homines hac nostra aetate magis in dies conscii fiunt ». Auferatur! *Ratio*: est affirmatio contestationi obnoxia, nam numquam uti hodie, conculcantur iura hominum et numquam media tam letalia ad eandem dignitatem laedendam inventa sunt ut in nostra hac aetate. Ergo de hac conscientia dubitare licet!

Adde quod Christus dixit et fecit humanam naturam ad culmen ducens; et post culmen, evidenter, nihil!

Pag. 5, lin. 2: « postulat haec dignitas etc. ... ». Sit haec enuntiatio introitus declarationis et dicatur: « Postulat humana dignitas, ut in agendo homo, proprio suo consilio etc. ... ». *Ratio* mutationis: hic invenitur quod non habebatur in primo assertu: veritas!

Pag. 5, lin. 3: « proprio suo consilio et libertate ». Dicatur simpliciter: « proprio suo consilio ». *Ratio*: enuntiationes sunt aequipollentes et verbi « libertas » necessarium abusum invenimus in schemate; ergo, in quantum possibile, vitemus repetitiones!

Pag. 5, lin. 5: « coercitione commotus »; dicatur: « motus » vel « ductus » at non « commotus ». *Ratio*: « commotio » est potius de motione interna; dum cetera verba tum ad internam tum ad externam motionem se referunt.

Pag. 5, lin. 5: « sed officii conscientia ». Dicatur: « officio conscientiae » vel simpliciter « conscientia ». *Ratio*: claritas! Nam hoc in loco « officium » significare videtur « dignitatem » vel aliquid simile; sed haec vox fere semper aliquid aliud

significare potest uti videre fas est in Cicerone *De Officiis* et in permultis documentis latinitatis.

Pag. 5, lin. 7: « ea maxime respicit, quae ad religionem spectant ». Cur iste « maxime »? ... Ratio non videtur; insuper libertas est una quae ad plura, pari modo, se extendit; dicatur ergo: « quae libertatis postulatio ... et ea respicit quae ad libertatem religiosam spectant ».

Pag. 5, lin. 8: « ad has animorum appetitiones »; quae? ... nihil hucusque de appetitionibus locuti sumus; ergo dicere non valemus « has appetitiones »!

Pag. 5, lin. 9: « Ecclesia ». Haec Ecclesia sunt Patres Conciliares qui in Ecclesia sunt sed non sunt Ecclesia: dicatur ergo verius: « Patres » et omnes sciunt de Conciliaribus Patribus agi in praesenti!

Pag. 5, lin. 10: « quantum sint veritati et iustitiae conformes » ergo hic quaeritur an Deus, auctor et reparator humanae naturae, cum veritate et equitate egit? ... Non videtur blasphemia? ... Auferatur ergo et dicatur simpliciter de voluntate Patrum explicandi hanc humanae condicionis essentialem proprietatem!

Et in lin. 13 auferatur vox « iustas » quia de iustitia inquirendum esset ad sensum assertionis superius allatae!

Pag. 5, lin. 12: « denuo animadvertens » quomodo possumus dicere denuo, si nihil antea de doctrina divinitus tradita dictum est? ... Insuper, si post argumentationem per 10 lin. distractam, tandem ad doctrinam revelatam revertitur, hoc significat quod antea hanc ipsam doctrinam de qua sumus unici depositari fideles (?) non animadvertebatur; quod absurdum mihi videtur.

Pag. 5, lin. 12: « vetera et nova »; sermo, meo humili iudicio, deberet esse de veritate non de novitate! Insuper adde quod doctrina revelata nequit aequiparari doctrinae humaniter inventae. Quod si agitur de revelatione tantum, nescio quomodo nova possumus audire, cum revelatio multis abhinc saeculis clausa sit! ...

Pag. 5, lin. 14: « confirmandas »; haec confirmatio non est finis praecipuus doctrinae Ecclesiae! Dicatur aliquid non tantum de conformitate doctrinae Ecclesiae et Sociologiae, sed de necessitate hominis omnia inquirendi quae sibi videntur necessaria tum ad salutem tum ad felicitatem et de possibilitate haec omnia inveniendi, in maximo gradu, in Ecclesia Christi.

Moderator: Loquatur nunc exc.mus D. Alfredus Ancel. Post eum, proseguendo disceptationem *de Ecclesia in mundo huius temporis*, velit loqui em.mus D. card. Ernestus Ruffini, arch. Panormitanus in Italia.